

Praxis

Franciaországi tapasztalatok

Lassan két éve már; hogy tanulmányúton jártam Franciaországban, a dél-francia Limousin megye Gueret városában. A csoport, melynek tagjaként Gueretben csereutazáson jártam, a Városi Közösségfejlesztők Egyesületének tagjaiból állt. Házigazdáink a szakmai programokon túl csodálatos kirándulásokkal, élmény dús eseményekkel leptek meg bennünket. Így gyönyörködhettem Abusson és D'Ahun városkák ódon utcáiban, láttam a goblen készítőket munka közben és a Honi porcelánkészítést. Jártam az ősi mesterségek kiállításán és a Futuroszkópban, mely a kétezredik év technikáját mutatja be. Szívesen mesélnék az esték hangulatáról. Zuhogó esőben ökörsütről a tóparton, a csárdást járó franciákról vagy a közös éneklésekről. De nem erről, hanem a szakmai programokról kívánok beszélni, a gueret-i Művelődési és Ifjúsági Házzal és annak finanszírozásáról, munkanélküli hajléktalan fiatalok házáról, egy közösségi bankról, valamint a helyi közösségi rádióról.

A Városi Ifjúsági és Művelődési Házat a helyi egyesület működteti.

Ez a helyi egyesület az 1901-es törvény alapján született. Erről a törvényről később még sokszor szó esett, mivel ez a törvényi alapja a franciaországi civil szervezeteknek. Gueret város lakói 1948-ban hívták életre Egyesületüket és vele együtt az Ifjúsági-és Művelődési Házat. Azóta is ez egy találkozási hely, ahol az emberek beszélgetni tudnak, valamint azoknak a különböző tevékenységeknek a színtere, melyeket mi kluboknak hívunk.

Eredetileg volt fotoklub, rádióamatőrök klubja, kézműves kör. De ma már nem jön össze tizenöt ember, csak azért, mert szeretnének kerámiát készíteni. Változnak a dolgok, létrejön egy klub, majd megszűnik. Jelenleg a házban 10 tevékenység folyik. Az egészen kicsiknek szülőktől a felnőtteknek ajánlott programokig – mondja a ház igazgatója.

Ami változatlan, az a szellemiség. De ma megnövekedett a szolgáltatások jelentősége. Az olyan szolgáltatásoké, mint pl. gyermekeknek játékkölcsönzés. Bár a gyerekek helyben játszanak, mégis szolgáltatás, mivel a szülők – míg dolgukat intézik – beviszik ide gyermekeiket, akik fizetett animátorok irányításával játszanak. Ez, bár látszólag gyermekmegőrző, mégsem az. A gyerekek drága, egyénileg nehezen megszerezhető játékokkal játszanak, és közben tanulnak játszani, alkalmazkodni, kommunikálni. Minden tevékenység szolgáltatásként jelenik meg. De megtalálható benne animáció, kommunikáció, kultúra.

Második fontos tevékenységi kör a kultúra terjesztése színi előadások, filmvetítés, kiállítások szervezése révén.

Fontos a központ szociális szolgáltatásainak köre. Ezek célirányos tevékenységek, hat hónapos szakképzés, vagy munkanélkülieknek szóló átképző tanfolyam. Vannak speciális programok fiataloknak, tiniknek a játékkölcsönzéstől a képzésen, útkeresésen keresztül a kirándulásokig. De hasonló ajánlatokkal fordulnak a felnőttek felé is.

Ezeket a programokat az Ifjúsági-és Sportminisztériummal közösen dolgozzák ki. Olyan fiatalok és fiatal felnőttek részére, akik kapcsolatba kerültek a droggal, családi, szociális problémáik vannak. Számukra megpróbálnak néha egészen különleges dolgokat ajánlani: uszályt vagy lovas kocsit bérelve mozgótábor szerveznek, ahol a cél a csoportélet, a közös munka, vagy más kultúra megismerése.

A város életében is szervesen részt vesznek. Amikor például a Polgármesteri Hivatal egyiptomi utat szervezett, ők filmvetítésekkel, könyvkölcsönzéssel próbálták elősegíteni ezt.

Számomra első hallásra idegen és bonyolult volt a központ finanszírozási és szervezeti felépítési rendszere.

– Húsz évvel ezelőtt azért választottam ezt a pályát, mert animátor akartam lenni. Ma munkámnak csak 5-7%-a az animátorság, a többi adminisztráció és pénzszerzés – mondja az igazgató.

Az Egyesület független szervezetként működik. Az épület a város tulajdona, az önkormányzatot terheli a fenntartási, felújítási költség. Fizeti a fűtést és a rezsiszámlát. A hivatal besegít a központ két főállású munkatársának bérébe is. Az intézmény költségvetése egymillió Fr. Ennek 45%-a önkormányzati támogatás, 550.000 Fr-t az igazgatónak kell előteremtenie. Ez több forrásból jön össze.

A házat évente 15-20 ezren látogatják. De nem mindenki egyesületi tag. A tagok évi 450-500 Fr. tagdíjat fizetnek, nem csak a különböző programok, tanfolyamok díját. A többi pénz a bérleti díjakból és a szponzorok támogatásából jön össze. Némi állami támogatás is érkezik a regionális szövetségen keresztül.

Egy évben egyszer összehívják a közgyűlést, akik megválasztják az igazgatótanácsot és a választmányt. A szűkebb körű vezetőség delegáltakból (a polgármester és 5 fő az önkormányzattól, a kulturális ügyek helyi igazgatója, és az M.J.C. szövetség elnöke) és a választottakból áll. A választottaknak mindenkor minimum eggyel többen kell lenniük a delegáltaknál. A választmány elnököt, titkárt és pénztárost nevez ki. Ők önkéntesek. A regionális szövetség fizeti az igazgatót, és egy alkalmazottat, az adminisztrátort. Bérük 90%-át a Város Polgármesteri Hivatal, 10%-át az állam biztosítja. A főállású dolgozók így anyagilag nem függenek a várostól, velük csak szakmai kapcsolatuk van. A két takarítónőt (3 óra/nap/fő) a város fizeti, míg az Egyesület a könyvelőt és az információszolgáltatást. A különböző klubok vezetőit is az Egyesület fizeti a befolyt pénzekből. De sok önkéntes is segíti a munkát.

Aubusson. Középkori város, szűk sikátorszerű kacskaringós utcákkal, öreg templommal és a rajta díszelő toronyórával. De meglátogattuk a hajléktalan, munkanélküli fiatalok házat is, a „Munkával Segítő Központot”, azaz a C.A.T.S-t (Centre d'Aide par le Travail). Az otthon igazgatójától a következőket tudtuk meg:

A C.A.T.S. nonprofit egyesület. A befolyt nyereséget újra visszaforgatják munkájukba, hogy a fiatalokon segítsenek. A ház 16-25 éves fiataloknak ad otthont. Helyet kaphatnak mindazok, akiknek problémájuk van. Hogy kerülnek velük kapcsolatba? Utcai munkások – akik nem az ő alkalmazottaik – és önkéntes segítők próbálják megkeresni a rászoruló fiatalokat. Az elmúlt 15 évre jellemző, nyomasztó arányú munkanélküliség nagymértékben rombolja a családi környezetet. Az iskola befejeztével a fiatalok jelentős hányada is munkanélküliként kezdi „felnőtt” életét. De az itt élő fiatalok egy része nem családban nőtt fel.

Az itt dolgozó szakemberek feladata és célja a fiatalok önállósodásának segítése, a beiskolázás, munkahely teremtése. Ezt a célt szolgálja, hogy a C.A.T.S. a városban albérleteket és lakásokat tart fenn. Ide költöznek ki az önállósulni vágyó és erre képes fiatalok, akik először szoros, majd egyre lazább szállal kötődnek a házhoz.

A Munkával Segítő Központban 70 fiatal él, részben önálló szobákban, részben párok (nem házaspárok) apartmanokban. De igen nagy a már kiköltözötték száma is.

Ezt a munkát 13 dolgozó látja el: az igazgató, a helyettese, akik gyűjtik az információt, vállalkozásokat hoznak létre és a külföldi – hasonló intézmények – csereútjait szervezik. Továbbá két animátor vagy közművelődési szakember, kik a képzések gazdái. A többiek az adminisztráción, konyhán és a karbantartáson végzik feladatukat.

D'Ahun az előzőhöz hasonló kisváros. Itt is egy non-profit vállalkozást működtető egyesületet ismerhettünk meg. Ez az egyesület fogyatékos emberek részére biztosít munkát. Így alapítottak városi mosodát, egy, a helyi árakat is lezorító éttermet és egy, a vasútépítéshez szükséges betonból ki-öntő elemeket gyártó üzemet. Az étterem – melynek vendégei is voltunk – mozgássérültek munkahelye. Mozgássérültek dolgoznak a konyhán és ők a kiszolgáló személyzet. Mivel a vállalkozás nem profitorientált, célja, hogy rokkant embereknek elfoglaltságot és az állami ellátás mellé jövedelemkiegészítést biztosítson. Áraik alacsonyak. Ezáltal szolgáltatásaik népszerűek és keresettek.

A Credit Mutuel jelenleg a legerősebb bankhálózat Franciaországban.

1882-ben három parasztgazda hozta létre ezt a kölcsönösségi bankot, mely mozgalommá szélesedett és behálózta az egész országot. Ötféle hitelkonstrukciójából a mezőgazdasági hitel elsődleges. De nyújtnak hitelt ingatlanok és ingóságok vásárlására épp úgy, mint a vállalkozások támogatására. Fontosnak tartják a szociális és kulturális munka támogatását. Évi 50.000 Fr-kal támogatják a Gueret városban működő Ifjúsági- és Művelődési Házat. De a készpénzes támogatáson túl egyéb módszereket is alkalmaznak. Nekem pl. nagyon tetszett, hogy a Művelődési Ház a bank támogatásával kiállítást rendezett, a megnyitóra meghívták a Credit Mutuel legjelentősebb ügyfeleit. Az ünnepi beszédben természetesen elhangzott, hogy a kiállítás nem jött volna létre a bank anyagi hozzájárulása nélkül. Ez erősíti a bank helyzetét, ráadásul értékes programmal ajándékozza meg ügyfeleit. Az ügyfelek pedig egymást látva megerősítve érzik azt a döntésüket, hogy ezt a bankot választották.

A Művelődési Ház pedig újabb szponzorokat talál.

Gueret város helyi rádiója vendégszeretetét is élveztük. Az igazgató bevezetőjéből megtudtuk, hogy míg a Radio Francé a legnagyobb állami rádió, a Radiq Francé Cruse pedig a legnagyobb megyei, illetve helyi adó. Itt negyven ember dolgozik, újságírók, műszakiak és az adminisztratív személyzet.

A rádió helyiségein Marié – egy közkedvelt műsorvezető –, aki eredetileg színésznő, kísér végig bennünket. Bemutatja a stúdiót és a technikusok szobáját, a vágószobát és a szerkesztőséget, a hanglemez- és Cd-tárat. Egyik reggel végignézhettem, hogyan dolgozik. Minden reggel nyolc és tíz óra között egy zenés, telefonos magazinműsor vezetője. Egy-egy beszélgetés 1-3 perces, és mindenről szól, amiért a hallgatók betelefonálnak. Igazán személyes hangvételt egy apró trükkel biztosítják. A hívást az ügyeletes veszi, aki felírja a telefonáló nevét, és az üveglapon át megmutatja Marie-nek. Mikor a technikus bekapcsolja a hívót, ő már a keresztnévét szólítja. Ottlétem alatt házastársi összejövetelről éppúgy volt szó, mint főzési tanácsokról. Némelyik beszélgetés után több hallgató is elmondta véleményét, tanácsát. Ugyanakkor tájékoztatja a lakosságot az eseményekről.

Erről jut eszembe egy kedves történet. Megérkezésünk másnapján Marié a rádió hullámhosszán interjúbán tudatta, Budapestről közösségfejlesztők érkeztek. Két nappal később az első szabad programon a városban sétálva eltévedtem. A franciát nem beszélve, több sikertelen kísérletet tettem, hogy megtudjam, hogy jutok a Művelődési Házhöz a

megbeszélte találkozóra. Az üzletben, ahol próbálkoztam, a kiszolgáló fölragyog. Rádió? Marié? Kérde. Bólintásomra telefonál, majd bezárja a boltot és elkísér a találkozóra...

Horváth Ágnes